

Γνωμοδότηση για την πρόταση κανονισμού (ΕΟΚ) του Συμβουλίου για κοινοτικό σύστημα απονομής οικολογικού σήματος (ECO LABEL)⁽¹⁾

(91/C 339/09)

Στις 22 Φεβρουαρίου 1991 και σύμφωνα με το άρθρο 130 Ρ της Συνθήκης περί ίδρυσεως της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας, το Συμβούλιο αποφάσισε να ζητήσει από την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή να γνωμοδοτήσει για την παραπάνω πρόταση

Το τμήμα περιβαλλοντος, δημοσίας υγείας και καταναλώσεως στο οποίο ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών υιοθέτησε τη γνωμοδότηση του στις 6 Σεπτεμβρίου 1991 με βάση την εισήγηση του κ Boisseree

Κατά τη 289η συνόδο ολομέλειας (συνεδρίαση της 25ης Σεπτεμβρίου 1991), η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υιοθέτησε ομοφώνως την ακόλουθη γνωμοδότηση

1 Κύρια σημεία του εγγράφου της Επιτροπής

1.1 Η Επιτροπή προτείνει τη θεσπίση κανονισμού του Συμβουλίου για την καθιέρωση κοινοτικού οικολογικού σήματος το οποίο θα έχει τους ακόλουθους σκοπούς

- την ενημέρωση του καταναλωτή σχετικά με προϊόντα φιλικά προς το περιβάλλον
- την ενθάρρυνση μεθόδων παραγωγής και φασμάτων προϊόντων φιλικών προς το περιβάλλον, με την αξιοποίηση του οικολογικού σήματος από τους παραγωγούς και τους εμπόρους για διαφημιστικούς σκοπούς,
- την απόκτηση περιβαλλοντικής συνείδησης εκ μέρους του πληθυσμού και τη διευκόλυνση της επίλυσης περιβαλλοντικών προβλημάτων (περιορισμός και εξάλειψη αποβλήτων)

1.2 Το σχέδιο στηρίζεται στις θετικές εμπειρίες που αποκτήθηκαν με την απονομή οικολογικού σήματος σε ορισμένα κράτη μέλη και κυρίως στην Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας. Η Επιτροπή, λαμβάνοντας υπόψη την προκειμένη ολοκλήρωση της ενιαίας αγοράς, καθώς και το γεγονός ότι και άλλα κράτη μέλη αρχίζουν να καθιερώνουν παρόμοιο οικολογικό σήμα προτείνει την εισαγωγή οικολογικού σήματος σε κοινοτικό επίπεδο

1.3 Το σχέδιο της Επιτροπής προβλέπει τη χρησιμοποίηση του σήματος σε οικειοθελή βάση, δηλαδή ο παραγωγός ή εισαγωγέας δεν θα είναι υποχρεωμένοι να ζητούν ένα σήμα και βεβαίως η εγκριση της παραγωγής και της διαθεσης προϊόντων στην αγορά δεν εξαρτάται από την απονομή του σήματος

1.4 Κριτήριο για την απονομή του οικολογικού σήματος αποτελεί το γεγονός ότι τα προϊόντα είναι σχετικά φιλικότερα προς το περιβάλλον («εναλλακτικά προϊόντα φιλικότερα προς το περιβάλλον» βλ άρθρο 1 της προτάσεως) δηλαδή να επιβαρύνουν λιγότερο το περιβάλλον κατά την παραγωγή, την καταναλώση και την εξάλειψη του προϊόντος που φέρει το οικολογικό σήμα απ' ό,τι συμβαίνει με άλλα, συγκρισιμα προϊόντα. Επιπλέον είναι αναγκαίο να εξασφαλιζεται η

ορθολογική χρήση των πόρων καθώς και η χρησιμοποίηση καθαρών τεχνολογιών κατά την παραγωγή των προϊόντων αυτών

1.5 Η διαδικασία απονομής του σήματος περιλαμβάνει τα ακόλουθα στάδια

- καθορισμός της κατηγορίας προϊόντων στα οποία μπορεί να απονεμηθεί το σήμα,
- καθορισμός κριτηρίων για την αξιολόγηση των προϊόντων,
- απονομή του σήματος από επιτροπή (που απαρτίζεται από κυβερνητικούς εκπροσώπους και εκπροσώπους των οικονομικών και κοινωνικών κύκλων) ύστερα από σχετική αίτηση του παραγωγού ή του εισαγωγέα,
- συναψη συμφωνίας για τη χρησιμοποίηση του σήματος το οποίο θα προστατεύεται από τη νομοθεσία

1.6 Στην εφαρμογή των διαφορών αυτών σταδίων συμμετέχουν

- οι εθνικές αρχές,
- η Επιτροπή,
- μια συμβουλευτική επιτροπή που απαρτίζεται από κυβερνητικούς εκπροσώπους,
- η προαναφερθείσα κριτική επιτροπή,
- ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός Περιβαλλοντος

1.7 Το πεδίο εφαρμογής περιορίζεται καταρχήν σε προϊόντα που παραγονται κατά σειρά. Δεν είναι σαφές από την πρόταση της Επιτροπής αν ο κανονισμός θα ισχύει για την ιδιωτική καταναλώση ή και για δημοσίους οργανισμούς ή και εμπορικές επιχειρήσεις που είναι επίσης καταναλωτές προϊόντων

1.8 Καταρχήν τα εθνικά οικολογικά σήματα και κάθε άλλη υποχρεωτική σημανση προϊόντων δεν θα θιγουν από τον νέο αυτό κανονισμό

⁽¹⁾ ΕΕ αριθ C 75 της 20 3 1991 σ 3

2 Γενική εκτίμηση

2.1 Η ΟΚΕ επιδοκιμάζει πλήρως την πρόταση για την καθιέρωση ενός κοινοτικού οικολογικού σήματος. Το θεσπισμα που προτείνεται για την περιβαλλοντική πολιτική είναι συμφωνο με τις αρχές της οικονομίας αγοράς και καταλληλο για να καταστήσει ευαίσθητα όσον αφορά τα περιβαλλοντικά προβλήματα ευρυτάτα στρώματα της δημοσίας γνώμης [βλ. γνωμοδότηση πρωτοβουλίας της ΟΚΕ «περιβαλλοντική πολιτική και ευρωπαϊκή εσωτερική αγορά»⁽¹⁾]. Το οικολογικό σήμα ενσωματώνει καταλλήλως τα υφιστάμενα μέσα της περιβαλλοντικής πολιτικής. Σε καμία περίπτωση δεν θα πρέπει να αποκλείσει την υιοθέτηση των αναγκαίων ρυθμιστικών μέτρων. Η απονομή του σήματος δεν δύναται να υποκαταστήσει παρομοία μέτρα αλλά μόνο να τα συμπληρώσει.

2.1.1 Οι εμπειρίες που αποκτήθηκαν σε ορισμένα κράτη ιδίως στην Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας καταδεικνύουν ότι η απονομή του οικολογικού σήματος δύναται να γίνει εφόσον επιτευχθεί ταυτότητα αντιλήψεων στις κοινωνικές ομάδες οικολογικό ερεθισμα για όλους τους παραγοντες της αγοράς ήτοι τους κατασκευαστες, τους εμπορους και σε τελική αναλυση τους καταναλωτες. Κατ'αυτον τον τροπο είναι δυνατόν να επιτευχθούν σημαντικές ελαφρυνσεις των περιβαλλοντικών επιβαρυνσεων.

2.1.2 Κατά τη γνώμη της ΟΚΕ η πρόταση της Επιτροπής είναι σκοπιμο να βελτιωθεί ώστε να καταστεί δυνατή η επιτεύξη του τίθεμενοι στοχοι.

2.2 Οι εμπειρίες στα κράτη μέλη καταδεικνύουν ότι η εισαγωγή ενός νέου συστήματος σημάτων στην αγορά και η γενική του αναγνώριση απαιτεί χρόνο. Συνεπώς η ΟΚΕ συμφωνεί με την πρόταση της Επιτροπής να αφιεθούν αθικτα στην αρχή τα ήδη υφιστάμενα εθνικα σηματα.

2.3 Το κοινοτικό οικολογικό σήμα αποσκοπει στην ελαφρυνση των περιβαλλοντικών επιβαρυνσεων στους εξητομεις ατμοσφαιρικός αερας, υδατα, εδαφος, ηχος, αποβλητα, ενεργεια και πηγες. Οι εν λόγω ελαφρυνσεις δεν δύναται να επιτευχθουν μόνο με τη χρήση προϊόντων ανεκτων στο περιβαλλον απο ιδιωτες αλλά επίσης και με τα προϊόντα τα οποία χρησιμοποιουνται κυρίως απο το δημοσιο τομεα ή απο τους βιομηχανικούς χρηστες (π.χ. κατασκευαστικά υλικά απο ανακυκλωμένα υλικά, οικοδομικές μηχανές που εκπέμπουν ελαχιστο θορυβο). Επίσης στον τομεα της παροχής υπηρεσιών είναι δυνατή η μείωση των περιβαλλοντικών επιβαρυνσεων με την προώθηση ενός κοινοτικού οικολογικού σήματος όπως π.χ. στον τομεα των μεταφορών απο τα δημόσια μέσα μαζικής μεταφοράς των αποβλητων μέσω της ανάπτυξης στρατηγικών προληψής και σχεδίων ανακύκλωσης. Το κοινοτικό οικολογικό σήμα δεν πρέπει να λαμβανεται μονο υποψη για φασματα προϊόντων που προορίζονται για ιδιωτική χρήση και καταναλωση αλλά να είναι δυνατή η χρήση του για προϊόντα που καταναλώνονται απο το ευρύτεο κοινό τις βιομηχανίες καθώς και με αυτά που σχετίζονται με την παροχή υπηρεσιών. Ως προς αυτό υπάρχουν θετικές εμπειρίες στα κράτη μέλη στα οποία υφίσταται ήδη το οικολογικό σήμα.

2.4 Η ΟΚΕ επικροτεί την αντίληψη της Επιτροπής σύμφωνα με την οποία οι συσκευασίες που αποτελούν αναπόσπαστο μέρος του προϊόντος δεν θεωρούνται αυτοτελή προϊόντα σε σχέση με το κοινοτικό οικολογικό σήμα. Η εκτίμηση παρομοίων προϊόντων είναι πάντως ανάγκη να λαμβάνει υποψη της επίδρασης της συσκευασίας και της περιβαλλοντικής ποιότητας της. Λόγω των τεραστιών ποσοτήτων αποβλητων που παραγονται στα κράτη μέλη για τα οποία οι συσκευασίες ευθύνονται σε μεγάλο βαθμό έχει ιδιαίτερη σημασία να συμπεριληφθεί και η συσκευασία των προϊόντων στην εκτίμηση του βαθμού συμβατότητας ενός προϊόντος προς το περιβαλλον. Κατ'αυτον τον τροπο το οικολογικό σήμα μπορεί να αποτελέσει κίνητρο για τον περιορισμο της συσκευασίας ή τη διαθέση προϊόντων κατα τροπο που να μην δημιουργεί αποβλητα.

2.5 Κατά τον καθορισμο των κατηγοριών προϊόντων πρέπει να διασφαλίζεται ότι όλα τα προϊόντα αποτελούν τις καταλλήλες εναλλακτικές λύσεις λόγω της ικανότητας τους για την επιτεύξη του εκαστοτε στοχου. Επιπλέον, κρίνεται απαραίτητο να δίδεται η δυνατότητα απονομής του κοινοτικού οικολογικού σήματος σε προϊόντα που καιτοι έχουν κατακτησει μικρό μέρος στην αγορά εμφανίζον σαφή πλεονεκτηματα για το περιβαλλον εναντι των ανταγωνιστικών προϊόντων που κυριαρχούν στην αγορά.

2.6 Ιδιαίτερη σημασία όσον αφορά την αξιοπιστία και την αποδοχή του κοινοτικού οικολογικού σήματος έχει η διασφάλιση ενός σαφούς και υψηλού επιπέδου προστασίας κατά τον καθορισμο των συγκεκριμένων κριτηριών των επιμερους ομάδων προϊόντων. Τα εν λόγω κριτήρια πρέπει να είναι τόσο ακριβή ώστε ολοι οι κατασκευαστες, τόσο απο τα κράτη μέλη της ΕΟΚ όσο και απο τρίτες χώρες, οι οποίοι προτιθενται να χρησιμοποιήσουν το κοινοτικό οικολογικό σήμα και οι οποίοι αποδεικνύουν την τηρηση των ανωτέρω κριτηριών να είναι βεβαιοι ότι η απονομή του κοινοτικού οικολογικού σήματος γίνεται αποδεκτή μόνο βάσει των κριτηριών αυτών και βάσει της αρχής της ισότητας μεταχειρίσης όλων όσων αιτούνται την απονομή του. Επιπλέον τα κριτήρια επιβάλλεται να είναι τόσο αυστηρά ώστε ο καταναλωτής να δύναται να επαφιετα στην υπο του κοινοτικού περιβαλλοντικού σήματος, συμβολιζόμενη ποιότητα του προϊόντος.

2.7 Η ΟΚΕ δεν μπορεί να κατανοήσει το γεγονός ότι η Επιτροπή δεν προβλέπει στην πρόταση κανονισμού καμία συμμετοχή των ομάδων που ενδιαφέρονται για το θέμα στην επιλογή των προϊόντων και τον καθορισμο των κριτηριών συμμετοχής που πραγματοποιείται στις χώρες που έχουν αρκετά θετικές εμπειρίες με το οικολογικό σήμα.

2.7.1 Η αποδοχή του κοινοτικού οικολογικού σήματος ως μέσον το οποίο ο ενδιαφερομενος κατασκευαστής ή εισαγωγέας χρησιμοποιεί οικειοθελώς για να αποδείξει τη φιλικότητα των προϊόντων του σε σχέση με το περιβαλλον εξαρτάται κυρίως απο μια προηγούμενη συμμετοχή των κοινωνικών ομάδων στη διαδικασία λήψης των σχετικών αποφάσεων. Η ΟΚΕ προτείνει λοιπόν μια διαδικασία σύμφωνα με την οποία ομάδες ενδιαφερομένων θα συμμετέχουν με τροπο καθοριστικό στην επιλογή των προϊόντων και τη θεσπίση των κριτηριών που χρειάζεται να

⁽¹⁾ ΕΕ αριθ C 332 της 31 12 1990

πληρούν ώστε να είναι δυνατή η απονομή του κοινοτικού οικολογικού σήματος. Ο οικειοθελής χαρακτήρας του κοινοτικού οικολογικού σήματος ευνοεί ανάλογη αποκρατικοποίηση της διαδικασίας ώστε η άδεια παρασκευής και διάθεσης των προϊόντων να μην εξαρτάται από την απονομή ή όχι του εν λόγω σήματος.

2.7.2. Η διαδικασία απονομής ενός κοινοτικού οικολογικού σήματος επιβάλλεται να είναι όσο το δυνατόν ευέλικτη και ελεύθερη γραφειοκρατίας. Η ΟΚΕ προτείνει, ως προς αυτό, την ακόλουθη διαδικασία:

— Σχετικά με την επιλογή των ομάδων προϊόντων αποφασίζει από κοινού με την Επιτροπή μια επιτροπή αποτελούμενη από τις κοινωνικές ομάδες βάσει προτάσεων οι οποίες υποβάλλονται μέσω της Επιτροπής των ΕΚ στην εν λόγω επιτροπή από τις εθνικές κυβερνήσεις, τις ευρωπαϊκές ενώσεις κατασκευαστών, εμπόρων και καταναλωτών. Ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός Περιβάλλοντος συμμετέχει στη διαδικασία.

— Η επιτροπή από κοινού με την Επιτροπή καθορίζει, με την υποστήριξη εμπειρογνομόνων του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Περιβάλλοντος (ΕΟΠ), και κατά το μέτρο κατά το οποίο ο ΕΟΠ δεν δύναται να λειτουργήσει ακόμη, ενός ανάλογου επιστημονικού οργανισμού κοινοτικού επιπέδου, λεπτομερώς και σαφώς τα κριτήρια τα οποία πρέπει να πληρούν τα προϊόντα μιας ομάδας για να λάβουν το κοινοτικό οικολογικό σήμα· η τήρηση νομικών προστατευτικών διατάξεων πρέπει να είναι ασφαλώς προϋπόθεση όχι όμως αποκλειστικό κριτήριο για την απονομή του σήματος.

— Η απονομή του κοινοτικού οικολογικού σήματος για ιδιαίτερα αγαθά και υπηρεσίες και ιδιαίτερα η σύναψη συμφωνιών για τη χρήση του εξαρτάται μόνο από αυτά τα κριτήρια. Η Επιτροπή οφείλει να συνδεθεί με τη διαδικασία προς διασφάλιση μιας ενιαίας πρακτικής για την απονομή του σήματος. Η απονομή του σήματος, σύμφωνα με τη γνώμη της ΟΚΕ υποδηλώνει απλώς την τεχνική διαπίστωση του γεγονότος ότι τα κατ'ιδίαν προϊόντα ή υπηρεσίες ανταποκρίνονται στα κριτήρια, που καθορίστηκαν για την ομάδα προϊόντων ή υπηρεσιών, για ένα κοινοτικό οικολογικό σήμα.

2.8. Η νομική βάση του άρθρου 130 Ρ της συνθήκης για την ίδρυση της ΕΟΚ είναι, κατά τη γνώμη της ΟΚΕ, η αρμόζουσα.

Επίσης, κατά την άποψη της ΟΚΕ ο επιλεγής νομικός τύπος του κανονισμού είναι ο ενδεδειγμένος ώστε να είναι δυνατό ιδιαίτερα να απαγορευθεί η αυθαίρετη ή καταχρηστική χρήση του σήματος. Το κείμενο δέον όπως αποσαφηνισθεί όχι μόνον ως προς το περιεχόμενό του αλλά και ως προς την ακριβή διατύπωσή του προς αποφυγή νομικών αμφισβητήσεων.

3. Παρατηρήσεις στις επιμέρους διατάξεις του κανονισμού

3.1. Άρθρο 1

3.1.1. Στην πρόταση της Επιτροπής δεν διευκρινίζεται αν το οικολογικό σήμα θα απονέμεται μόνο στα προϊόντα ιδιωτικής κατανάλωσης ή και σε προϊόντα που προορίζονται για δημόσια ή επαγγελματική χρήση. Η ΟΚΕ κρίνει ότι το κοινοτικό οικολογικό σήμα θα πρέπει να απονέμεται και σε σειρές προϊόντων τα οποία καταναλώνονται κυρίως από τον δημόσιο τομέα ή από επαγγελματίες χρήστες.

3.1.2. Το κοινοτικό οικολογικό σήμα θα απονέμεται ασφαλώς κατά προτεραιότητα σε καταναλωτικά προϊόντα που παράγονται με τη διαδικασία της σειράς, ωστόσο δεν θα πρέπει να αποκλείονται γενικά από την απονομή του σήματος όσοι παρέχουν υπηρεσίες ιδιαίτερα φιλικές για το περιβάλλον. Η σχετική απόφαση πρέπει να ληφθεί τώρα: δεν υπάρχει λόγος να εφαρμοσθεί αργότερα σταδιακά.

3.1.3. Η ΟΚΕ κρίνει ότι είναι αναγκαίο να τίθενται υψηλές απαιτήσεις στα προϊόντα και στις υπηρεσίες που πρόκειται να λάβουν το οικολογικό σήμα, όχι μόνο σε ό,τι αφορά την περιβαλλοντική τους ποιότητα αλλά και τα άλλα ποιοτικά κριτήρια, ιδιαίτερα της ασφάλειας. Δεν είναι αρκετό, σε καμία περίπτωση, ότι με τα προϊόντα στα οποία απονέμεται το οικολογικό σήμα δεν διακυβεύεται απλώς η ασφάλεια των προϊόντων ή των εργαζομένων. Εκτός από την τεχνική ασφάλεια των προϊόντων πρέπει να διασφαλίζεται ακόμη περισσότερο και η προστασία της υγείας τόσο των καταναλωτών όσο και των εργαζομένων.

Η ΟΚΕ θεωρεί δεδομένο ότι η εκτίμηση της ασφάλειας και της προστασίας της υγείας θα στηρίζεται στη χρήση για την οποία προορίζεται το προϊόν και ότι η δυνατότητα χρήσης δεν θα επιτρέπεται να αμφισβητείται των προϊόντων, αφού ληφθούν υπόψη οι οδηγίες χρήσης που συνοδεύουν το εν λόγω προϊόν.

3.2. Άρθρο 2

3.2.1. Στο άρθρο 2, το πεδίο εφαρμογής του κανονισμού — προϊόντα και υπηρεσίες — θα πρέπει να προσδιορισθεί κατά τρόπο θετικό.

3.3. Άρθρο 3

Στο άρθρο 3 δ), η ΟΚΕ θεωρεί ότι κατά την αξιολόγηση της παραγωγής (παρασκευή) είναι ανάγκη να λαμβάνεται υπόψη η σχέση των πρώτων και των μετασχηματισμένων υλών προς το περιβάλλον.

3.4. Άρθρο 4

Στο άρθρο αυτό χρειάζεται να διευκρινισθεί ότι ο κανονισμός για το κοινοτικό οικολογικό σήμα δεν θίγει τις άλλες κοινοτικές διατάξεις.

3.5. Άρθρο 5

Ο προσδιορισμός της ομάδας προϊόντων αποτελεί την πρώτη απόφαση που λαμβάνεται στα πλαίσια της διαδικασίας για την απονομή του οικολογικού σήματος. Συνεπώς ο ορισμός μιας ομάδας προϊόντων έχει εξαιρετική σημασία. Μια ομάδα προϊόντων πρέπει να περιλαμβάνει όλα τα προϊόντα και τις υπηρεσίες που χρησιμεύουν για την κάλυψη μιας συγκεκριμένης ανάγκης. Η ΟΚΕ κρίνει ότι από αυτή την άποψη ο ορισμός που περιλαμβάνει το άρθρο 3, σημείο γ, είναι καλύτερος από αυτόν που περιλαμβάνει το άρθρο 5. Για λόγους νομικής σαφήνειας, θα ήταν σκοπιμότερο να χρησιμοποιηθεί και στα δύο άρθρα η ίδια ορολογία⁽¹⁾.

3.5.1. Σχετικά με την επιλογή και τον ορισμό των ομάδων προϊόντων πρέπει να αποφασίζεται, ύστερα από πρόταση της αρμόδιας αρχής των κρατών μελών ή της Επιτροπής, μια επιτροπή που θα απαρτίζεται από τις διάφορες κοινωνικές ομάδες (βλ. σχετικά σημείο 2.7.3 και 3.9.2). Η Επιτροπή θα είναι ασφαλώς αρμόδια για την προκαταρκτική εξέταση των προτάσεων στην οποία θα συμμετέχει βεβαίως και ο ευρωπαϊκός οργανισμός περιβάλλοντος.

3.6. Άρθρο 6

3.6.1. Κατά τα άλλα η ΟΚΕ αντιλαμβάνεται τη διάταξη του άρθρου 6.3 με την έννοια ότι τα προϊόντα ή η μέθοδος παραγωγής δεν πρέπει να προκαλεί σοβαρές βλάβες στον άνθρωπο και/ή στο περιβάλλον, κατ'εξίρεση από το γεγονός ότι περιέχουν ουσίες ή παρασκευάσματα επικίνδυνα.

3.6.2. Επιπλέον ολόκληρο το άρθρο είναι αναγκαίο να εξετασθεί από συντακτικής πλευράς και να διατυπωθεί με τρόπο σαφέστερο.

3.7. Άρθρο 7

Τα ειδικά περιβαλλοντικά κριτήρια που εφαρμόζονται σε μια ομάδα προϊόντων ή υπηρεσιών πρέπει να καθορίζονται σε ανώτατο επίπεδο με σαφή τρόπο. Κατά τον καθορισμό των κριτηρίων αυτών είναι αναγκαίο να λαμβάνονται υπόψη όλες οι πτυχές που αναφέρονται στο διάγραμμα αξιολόγησης του παραρτήματος 1 ώστε αφενός να τηρείται η αρχή «από την παραγωγή μέχρι την τελική κατανάλωση» και αφετέρου να συνεκτιμώνται όλες οι πτυχές της προστασίας του περιβάλλοντος.

Κατά την εφαρμογή των διαγραμμάτων αξιολόγησης (πάρτημα 1) είναι σκόπιμο να καταστεί λεπτομερέστερος και πιο συγκεκριμένος ο καθορισμός των «ειδικών περιβαλλοντικών κριτηρίων» για τις ιδιαίτερες ομάδες προϊόντων και υπηρεσιών. Η εφαρμογή καθαρότερων τεχνολογιών πρέπει, κατά τον καθορισμό των κριτηρίων όχι μόνο να επεκταθεί όσο είναι δυνατό αλλά να μην υποστεί κανένα περιορισμό.

3.8. Άρθρο 8

Αρμόδια για τη θέσπιση των ειδικών περιβαλλοντικών κριτηρίων που θα εφαρμόζονται στις διάφορες ομάδες προϊόντων

και υπηρεσιών, θα είναι η επιτροπή που θα απαρτίζεται από τις διάφορες κοινωνικές ομάδες (βλ. σχετικά τα σημεία 2.7.2 και 3.9.2).

3.9. Άρθρο 9

3.9.1. Για τη διαδικασία που προτείνει η ΟΚΕ (σημεία 2.7.2 και 3.9.2) δεν είναι απαραίτητη η σύσταση συμβουλευτικής επιτροπής. Πάντως η αρμοδιότητα για την προκαταρκτική εξέταση των προτάσεων εμπίπτει οπωσδήποτε στην Επιτροπή (βλ. επίσης σημείο 3.5.1).

3.9.2. Εφόσον το κοινοτικό οικολογικό σήμα έχει οικειοθελή χαρακτήρα η εφαρμογή των κυριότερων αποφάσεων πρέπει να επαφίεται στην ευθύνη των κοινωνικών ομάδων (βλ. σχετικά σημείο 2.7.2). Για το σκοπό αυτό η ΟΚΕ προτείνει τη σύσταση επιτροπής που θα απαρτίζεται από τρεις εκπροσώπους των ακόλουθων τομέων: βιομηχανία, εμπόριο, ενώσεις καταναλωτών, οικολογικών οργανώσεων, οργανώσεις των εργαζομένων. Στην πρόταση της Επιτροπής για τη σύσταση της κριτικής επιτροπής, η οποία σε σχέση με τη συμμετοχή των κοινωνικών ομάδων είναι παρεμφερής, κατονομάζονται και τα μέσα μαζικής ενημέρωσης. Η ΟΚΕ αμφισβητεί τη συμμετοχή των μικρομεσαίων επιχειρήσεων (ΜΜΕ) λόγω του καθαρά ειδικευμένου χαρακτήρα της επιτροπής. Ο πρόεδρος της επιτροπής επιβάλλεται να εκλέγεται από τα ίδια τα μέλη της και όχι να ονομάζεται από την Επιτροπή. Η επιτροπή θα λαμβάνει τις αποφάσεις της με απλή πλειοψηφία. Εάν η Επιτροπή των ΕΚ κρίνει ότι ελήφθησαν λανθασμένες αποφάσεις, η επιτροπή συγκαλείται εκ νέου. Σε περίπτωση που η Επιτροπή των ΕΚ εξακολουθεί να αμφισβητεί τις αποφάσεις αυτές, υποβάλλει στο Συμβούλιο προτάσεις σχετικά με τα μέτρα που κρίνει ότι πρέπει να ληφθούν. Σε αυτές τις περιπτώσεις το Συμβούλιο λαμβάνει τις αποφάσεις του με ειδική πλειοψηφία [άρθρο 148 (2) της Συνθήκης].

Η ΟΚΕ προτείνει όπως οι εκπρόσωποι των ενώσεων και οργανισμών που απαρτίζουν την επιτροπή αυτή διορίζονται από την ΟΚΕ.

3.10. Άρθρο 10

3.10.1. Όλα τα προϊόντα ή οι υπηρεσίες που ανταποκρίνονται στα κριτήρια που έχουν θεσπισθεί για την κατηγορία αυτή προϊόντων και υπηρεσιών πρέπει να μπορούν να λαμβάνουν το κοινοτικό οικολογικό σήμα (βλ. σχετικά σημείο 2.6). Για το λόγο αυτό η ΟΚΕ διαφωνεί με την πρόταση που διατυπώνει η Επιτροπή στο έγγραφό της, σύμφωνα με την οποία το οικολογικό σήμα απονέμεται στο προϊόν που ανταποκρίνεται καλύτερα στα κριτήρια αυτά, στα πλαίσια μιας μορφής «διαγωνισμού».

3.10.2. Η ΟΚΕ προτείνει να διεξαχθεί διαγωνισμός σχεδίου σχετικά με τη γραφική παράσταση του κοινοτικού οικο-

(1) Σε μερικές γλωσσικές αποδόσεις αυτό λαμβάνεται υπόψη.

λογικού σήματος ώστε να διασφαλισθεί μια όσο το δυνατό μεγαλύτερη ταύτιση των καταναλωτών (αγοραστής, παραγγε-λιολογός) με το σκοπό του οικολογικού σήματος. Η ΟΚΕ αμφιβάλλει αν ο στόχος αυτός μπορεί να επιτευχθεί με το σήμα που προτείνει η Επιτροπή.

3.10.3. Έχει σημασία να αναφέρονται ευκρινώς οι λόγοι απονομής του σήματος είτε στο ίδιο το σήμα είτε εγγύς του σήματα. Η ΟΚΕ δεν αγνοεί τις δυσκολίες που συνεπάγεται η πολυγλωσσία που υπάρχει στην επικράτεια της Ευρώπης για την ενσωμάτωση φραστικών μηνυμάτων στο κοινοτικό περιβαλλοντικό σήμα.

Ωστόσο η μορφή κωδικού που προτείνει η Επιτροπή δεν είναι κατάλληλη για να καταστήσει σαφείς τους λόγους απονομής του σήματος. Η ΟΚΕ κρίνει καταλληλότερη τη μορφή γραφικών παραστάσεων οι οποίες ωστόσο δεν έχουν σχεδιασθεί ακόμη και θα μπορούσαν να δημιουργηθούν μέσω του διαγωνισμού σχεδίου που προτείνεται παραπάνω. Ενδεχομένως να είναι δυνατό να συνδεθεί το κοινοτικό οικολογικό σήμα με τη γραφική παράσταση.

3.10.4. Οι διατάξεις των σημείων 5 και 6 είναι κατά τη γνώμη της ΟΚΕ σκοπιμότερο να περιληφθούν στο άρθρο 19.

3.11. Άρθρο 12

3.11.1. Χρειάζεται να διευκρινισθεί ότι με τα «ειδικά κριτήρια επιδόσεων» νοούνται τα ειδικά περιβαλλοντικά κριτήρια, όπως ορίζονται στο άρθρο 7.

3.11.2. Η ΟΚΕ δεν αντιλαμβάνεται το λόγο για τον οποίο στην πρόταση της Επιτροπής προβλέπεται ότι μια επιχείρηση, η οποία δεν χρησιμοποιεί το κοινοτικό οικολογικό σήμα που της έχει απονεμηθεί, οφείλει να ενημερώνει σχετικά την αρμόδια αρχή.

3.12. Άρθρο 13

3.12.1. Η απονομή του σήματος σε κατ'ιδίαν προϊόντα ή υπηρεσίες πρέπει να ανταποκρίνεται σε ειδικά οικολογικά κριτήρια για τις σχετικές ομάδες προϊόντων ή υπηρεσιών, χωρίς να υπάρχει περιθώριο εκτίμησης από το αρμόδιο όργανο. Πρόκειται για μια απόφαση που επιβάλλεται να συνδέεται με την αρμοδιότητα για τη σύναψη συμβάσεων χρήσης. Για να διασφαλισθεί η ομοιόμορφη διαδικασία οι αρμόδιοι οργανισμοί (άρθρο 11 της πρότασης της Επιτροπής) οφείλουν να προσφεύγουν στην Επιτροπή πριν από τη σύναψη των συμβάσεων χρήσης. Η Επιτροπή επιβάλλεται να έχει δικαίωμα ανάκλησης.

3.12.2. Η ΟΚΕ είναι αντίθετη στο άρθρο 13 της πρότασης που προβλέπει ότι το σήμα απονέμεται σε κατ'ιδίαν προϊόντα που ανταποκρίνονται καλύτερα στις θεσπισμένες διατάξεις. Το σήμα είναι ορθό να απονέμεται σε όλα τα προϊόντα που ανταποκρίνονται στις θεσπισμένες διατάξεις.

Στο άρθρο 13 δεν προβλέπεται ένδικο μέσον που θα μπορούσε να χρησιμοποιήσει ο αιτών σε περίπτωση αρνητικής απόφασης. Είναι αναγκαίο να γίνει στο άρθρο αυτό τουλάχιστον μια παραπομπή στο εθνικό δίκαιο. Εξάλλου, η ΟΚΕ κρίνει ότι θα ήταν ορθό να παρέχεται ενδεχομένως στους κύκλους που συμμετέχουν στη διαδικασία το δικαίωμα να ζητούν την επανεξέταση της απόφασης που λήφθηκε εάν διαπιστωθεί ότι δεν επληρούντο οι προϋποθέσεις για την απονομή του σήματος ή ότι το σήμα χρησιμοποιείται καταχρηστικά.

3.13. Άρθρο 14

Η ΟΚΕ επιδοκιμάζει το γεγονός ότι ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός Περιβάλλοντος, ο οποίος πρόκειται να ιδρυθεί, θα συμμετέχει στις προκαταρκτικές εργασίες για τον καθορισμό των περιβαλλοντικών κριτηρίων. Ωστόσο δεν είναι σαφές ποιοι θα είναι αυτοί οι επιστημονικοί και τεχνικοί οργανισμοί με τους οποίους θα διαβουλευεται ο Οργανισμός Περιβάλλοντος καθώς και με ποιό τρόπο θα διασφαλίζεται η επίτευξη συμφωνίας.

Η ΟΚΕ επωφελείται της ευκαιρίας για να εκφράσει τις ανησυχίες της για την καθυστέρηση σχετικά με τη σύσταση της Ευρωπαϊκής Υπηρεσίας για το περιβάλλον.

3.14. Άρθρο 19

3.14.1. Η ΟΚΕ προτείνει να συμπεριληφθούν στο άρθρο αυτό τα σημεία 5 και 6 του άρθρου 10 και το άρθρο 19 να έχει σαν τίτλο: «Χρησιμοποίηση του σήματος για εμπορικούς και διαφημιστικούς σκοπούς».

3.14.2. Η ΟΚΕ τονίζει ότι ο κανονισμός ρυθμίζει τους όρους χρησιμοποίησης για διαφημιστικούς σκοπούς μόνο του κοινοτικού οικολογικού σήματος όχι όμως και τη χρησιμοποίηση άλλων περιβαλλοντικών συμβόλων σε εθνικό επίπεδο ή από ιδιωτικούς οργανισμούς. Έχει γι'αυτό σημασία να αποκλεισθούν σήματα που μπορεί να συγχέονται με το κοινοτικό οικολογικό σήμα.

3.14.3. Για να αποκλεισθεί κάθε επισήμανση που θα μπορούσε να δημιουργήσει σύγχυση σε σχέση με το κοινοτικό οικολογικό σήμα, είναι αναγκαίο να περιληφθούν στον κανονισμό είτε κυρώσεις που θα επιβάλλονται σε περίπτωση παράβασης της απαγόρευσης αυτής είτε η ρητή υποχρέωση των κρατών μελών να λαμβάνουν τα κατάλληλα μέτρα. Η ΟΚΕ συνιστά να περιληφθεί στον κανονισμό η υποχρέωση ή τουλάχιστον η δυνατότητα υιοθέτησης απαγορεύσεων με βάση το εθνικό δίκαιο των κρατών μελών.

3.15. Άρθρο 21

Η ΟΚΕ επιδοκιμάζει το γεγονός ότι στο άρθρο αυτό διευκρινίζεται ο οικειοθελής χαρακτήρας του κοινοτικού οικολογικού σήματος, γεγονός που όχι μόνο δικαιολογεί αλλά καθιστά αναγκαίες τις τροποποιήσεις που προτείνονται παραπάνω.

3.16. Άρθρο 22

3.16.1. Είναι αυτονόητο ότι η Επιτροπή μπορεί ανά πάσα στιγμή, όχι μόνο μετά από πέντε έτη, να μελετήσει ή να προτείνει την τροποποίηση του κανονισμού. Συνεπώς είναι περιττή η ρύθμιση με την έννοια της παραγράφου 1 και 2 του κανονισμού. Παρόμοια αναφορά θα μπορούσε ενδεχομένως να περιληφθεί σε απόφαση του Συμβουλίου κατά την υιοθέτηση του κανονισμού.

Επιπλέον, δεν θα ήταν σκόπιμο να τονισθεί ιδιαίτερα ένας από τους λόγους τροποποίησης του κανονισμού, δηλαδή η χρήση αντιτιθέμενων και κοινοτικών οικολογικών σημάτων. Διότι παρόμοια αναφορά θα μπορούσε να θεωρηθεί ως σταδιακή κατάργηση των εθνικών οικολογικών σημάτων, με αποτέλεσμα να μειωθεί το ενδιαφέρον για την απόκτηση των σημάτων αυτών προτού επιβληθεί πραγματικά το ευρωπαϊκό οικολογικό σήμα. Η ΟΚΕ κρίνει ότι παρόμοια τακτική δεν συμβάλλει στην ενθάρρυνση της οικολογικής συμπεριφοράς. Επιπλέον είναι αμφισβητήσιμο αν είναι δυνατό να απαγορευθούν ιδιωτικά, όχι δημόσια οικολογικά σήματα. Η απαγόρευση μόνο των εθνικών σημάτων δεν θα συντελούσε επομένως

Βρυξέλλες, 25 Σεπτεμβρίου 1991.

στην επιδιωκόμενη συγκέντρωση του χαρακτηρισμού περιβαλλοντικών ιδιοτήτων.

3.16.2. Η μεταβίβαση αρμοδιοτήτων που αφορούν τον προσδιορισμό των ειδικών περιβαλλοντικών κριτηρίων στον Ευρωπαϊκό Οργανισμό Περιβάλλοντος, όπως προβλέπεται στο άρθρο 22, τρίτο εδάφιο, είναι αντίθετη προς την αντίληψη που εκφράζει η ΟΚΕ. Εάν ο προσδιορισμός των κριτηρίων ανατεθεί στην επιτροπή των ενδιαφερόμενων κατηγοριών, (βλ. σημείο 3.9.2), τα καθήκοντα του οργανισμού περιορίζονται στον έλεγχο των αιτήσεων από επιστημονική άποψη.

3.17. Παράρτημα 1

Η εκτίμηση πρέπει να συμπληρωθεί με κριτήρια της προστασίας της υγείας. Κατά τα άλλα παραπέμπουμε στο σημείο 3.7 της παρούσας γνωμοδότησης.

3.18. Παράρτημα 2

Παραπέμπουμε στο σημείο 3.10.2 της παρούσας γνωμοδότησης.

Ο Πρόεδρος της

Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής

François STAEDLIN